工作坊的講義

HAND-OUT WORKSHOP READING VOC-DOCUMENTS

NATIONAL MUSEUM OF TAIWAN HISTORY
TAINAN MAY 9-10 2018

臺南市, 2018年5月9日至10日

國立臺灣歷史博物館

Reading the letters of Governor Jan van den Burch

TON HARMSEN

東漢聲

PAULA KONING

王寶拉

Front image:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/AMH-6417-NA_View_of_Taiowan.jpg

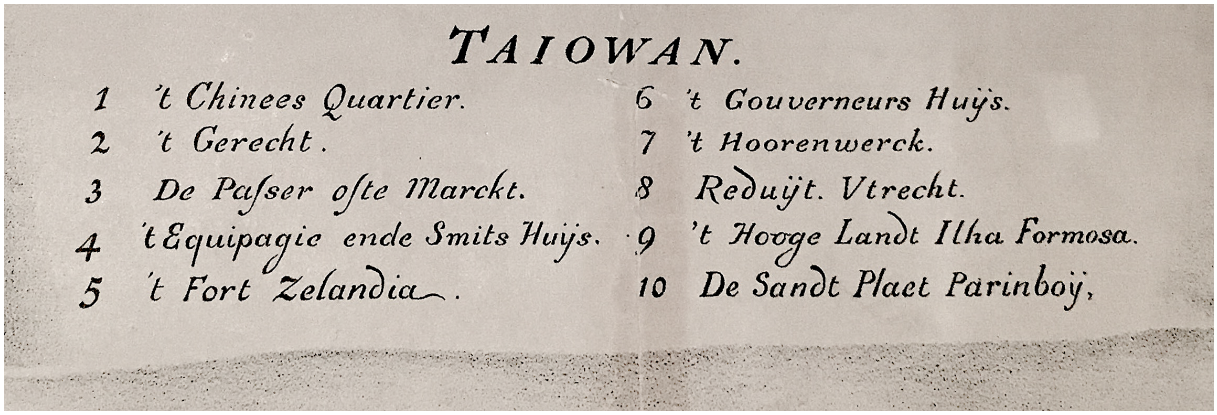

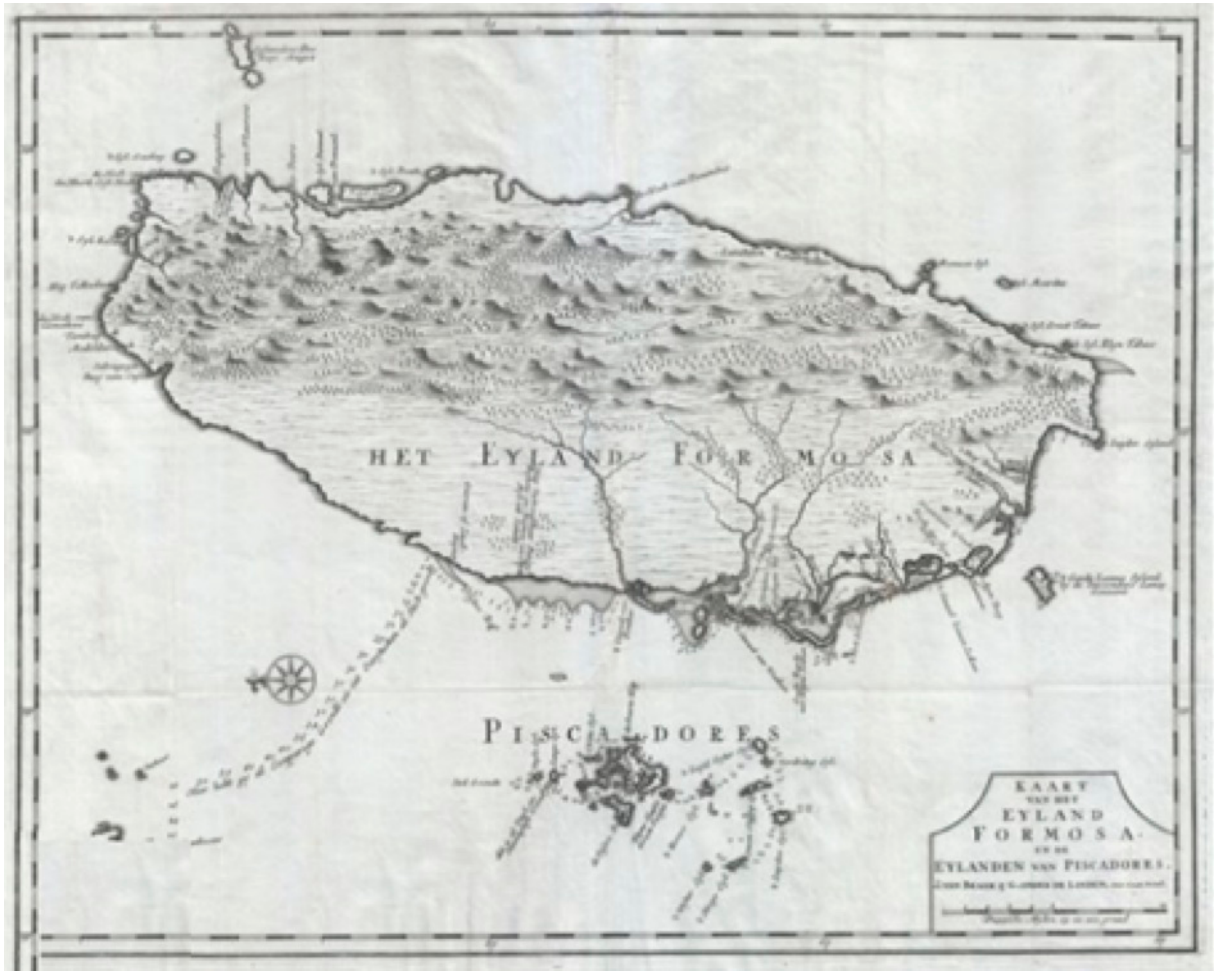

Tools for reading VOC-documents concerning Taiwan

1. Dictionaries, lexicons, vocabularies:

WNT Woordenboek der Nederlandsche Taal
http://gtb.inl.nl/?owner=WNT

VOC-glossarium
http://resources.huygens.knaw.nl/vocglossarium/zoekvoc
Download the pdf-file

Wigardus à Winschooten, *Seeman. Maritiem Woordenboek*, Leiden (1681)
http://www.let.leidenuniv.nl/Dutch/Renaissance/WinschootenSeeman1681.html

Jacob van Lennep, *Zeemans-woordenboek* (1856)
http://www.dbnl.org/tekst/lenn006zeem02_01/lenn006zeem02_01.pdf

2. Sources

De dagregisters van het kasteel Zeelandia, Taiwan 1629-1662; in
http://resources.huygens.knaw.nl/retroboeken/taiwan/#page=0&accessor=toc&view=homePane
https://www.vocsite.nl
https://www.vocsite.nl/schepen/scheepstypen.html
https://www.vocsite.nl/geschiedenis/biografie.html?id=239

3. Maps and **Book Titles**

http://www.atlasofmutualheritage.nl
http://www.let.leidenuniv.nl/Dutch/Ceneton/VondelZungchin1667.html
http://www.let.leidenuniv.nl/Dutch/Ceneton/NomszHambroek1775.html

4. Archives and musea

http://www.gahetna.nl/ (Nationaal Archief, Den Haag)
All scans of the VOC-archives (1.04.02) will be available on-line
at the end of this year
https://www.hetscheepvaartmuseum.nl/ (Amsterdam Maritime)
https://www.amsterdammuseum.nl/ (Historical Museum)
https://www.maritiemmuseum.nl/ (Rotterdam Maritime Museum)

Alphabet, Dutch handwriting, 17th century

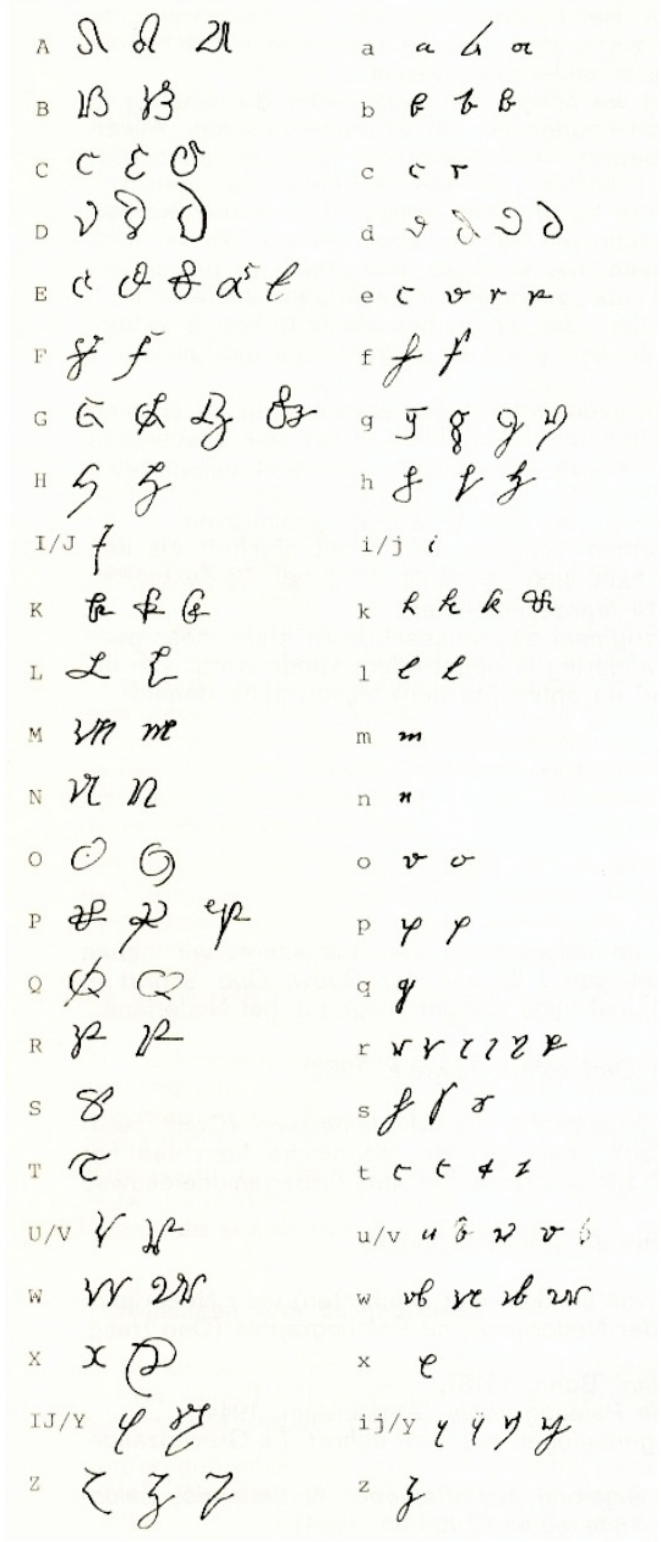

Abbreviations

z : & zijn algemene afkortingstekens, welke een aantal letters vervangen:

erfgenz erfgena(a)m(en)

geestel: geestelijck

m^rck marck

streep boven een werkwoord geeft het onvoltooid deelwoord aan:

gāān gaande

..ʾ.. (in het midden van een woord) ..r.. (eventueel er/re of ar/ra):

heʾe heere

kelnʾ kelner

ongewijzigd uit middeleeuws-latijnse teksten overgenomen:

p̄ pro p̄ces proces

p̄ pre p̄sent present

p̄ per cop̄ coper

evenals in "per": doorgestreepte letter = die letter + er/ar

dal† daller (daalder)

dāt toe daartoe

vāt soeck versoeck

9.. aan begin van woord: con..

9vent convent

..9 aan eind van woord: ..us

hu9 huus

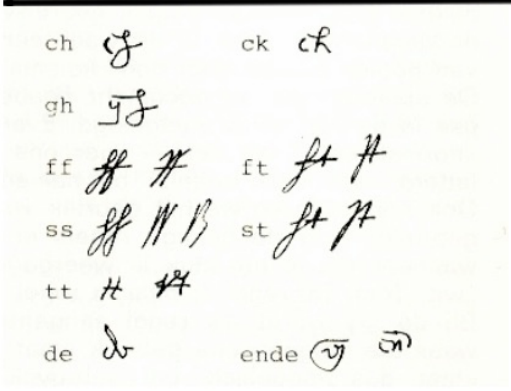

Abbreviations
@ = el (length), ± 69 cm
r[a] =reaal (money)

p:[s]=pièce, stuk
p:[cl] = picol (weight)

lb = libra (weight)
= taijl (weight, also: money); 't' very much like 'g'
f = florijn, gulden (gl.)
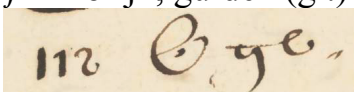 = 112 thousand gulden

Money:
reaal van achten = 48 stuiver
schuitzilver (Japans) = 4,3 taijl = ± *f* 15,-
taijl, teijl (Japans) = 57 stuiver (tot 1666)
1 taijl = 10 maas = 100 condrin
1 rijksdaalder = 3 gulden
1 gulden = 20 stuiver
1 stuiver = 8 duit
1 oor = ¼ stuiver = 2 duit = 4 penning
1 duit = ⅛ stuiver = ½ oor(tje) = 2 penning
1 penning = 1/16 stuiver

Weight
libra = pound
picol-gantang-cattij-taijl
picol, in Taiwan = 122 pound
1 picol=10 gantang=100 cattij/kati
1 cattij = ± 600 gram
1 taijl = 1/16 cattij = ±37½ gram
Terms in connection with weighing:
laccagie – what has gone lost during transport, storing and distribution
daetche (also: datjing), weegstok – weigh stick

Length:
voet: 28 (amsterdamse) or 31(rijnlandse) cm
1 voet = 12 duim
12 (of 16) voet = 1 roede

Elements of a **Sailing Ship**

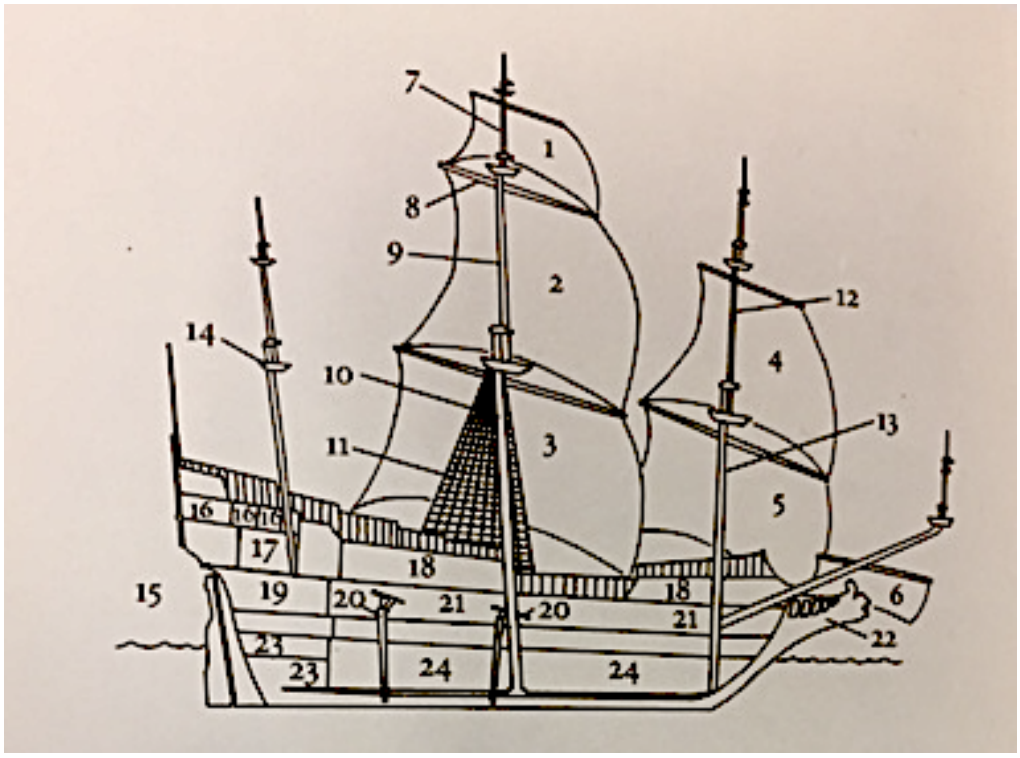

Type: spiegelretourschip

1 bramzeil	9 grote steng	17 kajuit
2 marszeil	10 grote mast	18 verdek
3 grootzeil	11 grote want	19 konstabelskamer
4 fokkemarszeil	12 voorsteng	20 pompen
5 fok	13 fokkemast	21 overloopdek
6 blinde	14 bezaansmars	22 galjoen
7 bramsteng	15 spiegel	23 kruitkamer
8 marsra	16 hutten	24 ruim

boegspriet – bowsprit, in front of the ship
glas – hourglass: one glass is half an hour

Traps in transcribing

Very much alike looking lettercombinations are:

'ni' – 'm' or 'in' – 'm'

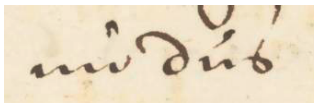

in – **nu** – **mi (i** has a dot, **u** has a plume of smoke**)**

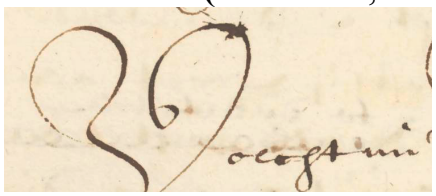

met - **ni**et
co**nn**en – co**m**en
so**nn**e – so**m**e
minimum
Solution: counting (to three or four)

Different spelling/orthography by mishearing:
blancken [=plancken] en staken – shelves and poles
faxeren = vexeren
sgelia: = gelias, jelias – kind of boat [changing letters while writing]
corus= cours [changing letters while writing]
doceren = doseren

Other peculiarities in orthography:
wt – uit

t' and **'t (tesamen - t'samen, het schip - 't schip)**
s' and **'s (des morgens - 's morgens)**

v**ie**r (normally: v**uu**r) = fire
d**ie**r (normally: d**uu**r) = expensive

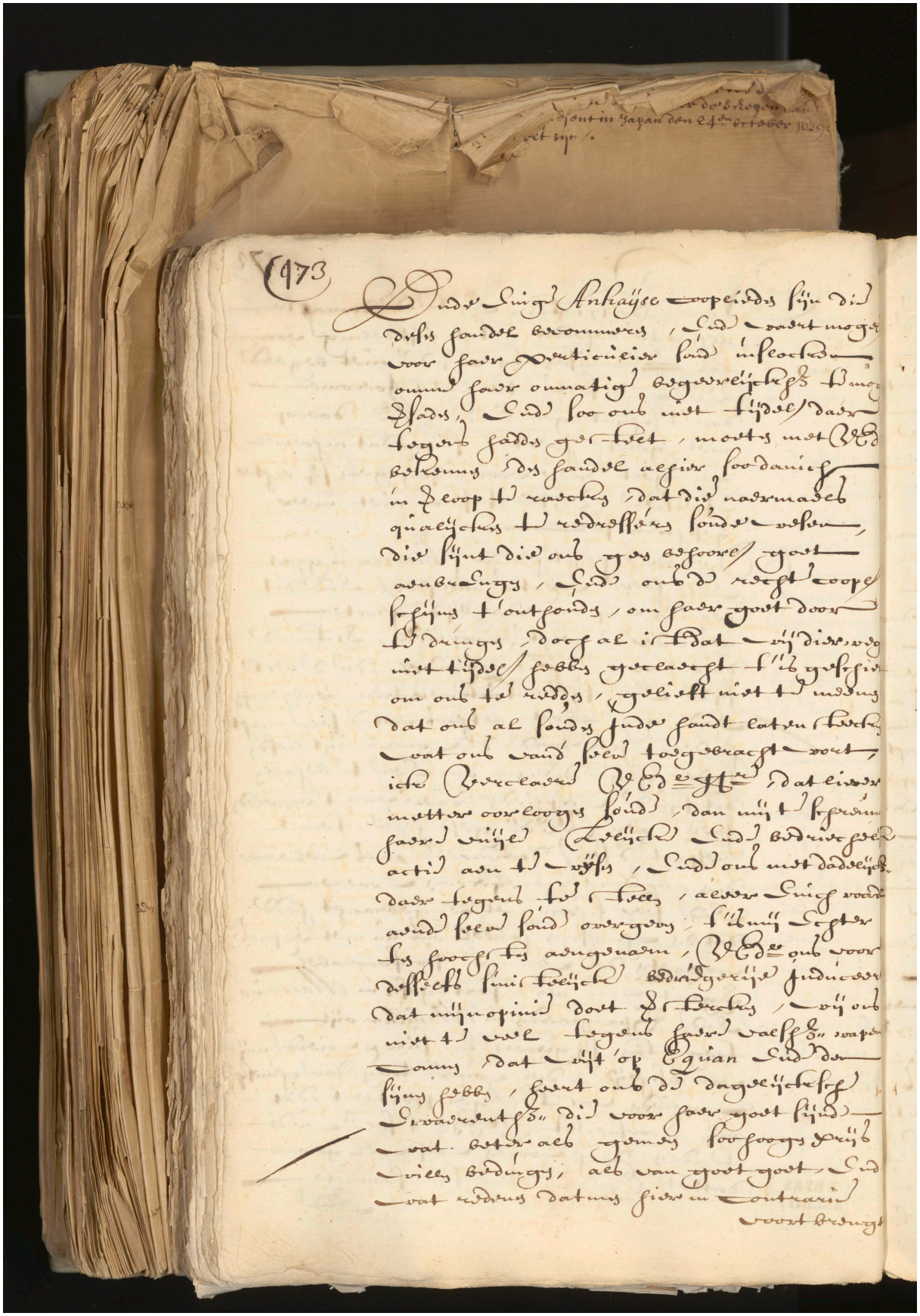

Some difficulties in texts
Jan van der Burch, 4 November 1639, Taijouhan
VOC 1131, fol. 424-547

fol. 473, line 9 etc. About dealing with '**die**' = 'Equan c.s.'

'**die** sijnt die ons geen behoorlijck goet
aenbrengen, ende ons de rechte cooplieden
schijnen t' onthouden, om haer goet door
te dringen, doch **al ist** dat wij dierweg[en (1)
niet tijdelijck hebben geclaecht t' is geschie[t
om ons te redden, gelieft niet te meenen
dat ons al souden inde handt laten steecken (2)
wat ons van d' selve toegebracht wort,'

// a) the many meanings of the word 'al':

1) **al ist** (al is 't) - although it may be
2) **al** … **wat** - everything… that

here it means 'alles-everything' in connection with 'wat'

3) reeds – already (not used in this part of the tekst)

b) metaphorical language :

'in de hand laten **steken**' – not 'being stabbed' but 'accepting blindly' (the merchandise) //
'ick verclaere UEd. Heere, dat liever
metter oorloogen soude, dan mij te schreu[men
haere vuijle lelijcke ende bedriechelijck[e
actie aen te wijsen, ende ons met dadelijck[heid?
daer tegens te stellen, aleer enich voorde[el?
aende selve soude overgeven, t' is mij echter
ten hoochsten aengenaem, UEd. ons voor
desselfs sinistelijcke bedriegerije induceer[t
dat mijn opinie doet verstercken, wij ons
niet te veel tegens haere valsheijt wapen[en
connen**,** dat wijt' op Equan ende den
sijnen hebben, leert ons de dagelijcksche
ervaerentheijt die voor haer **goet sijnde** (1)
wat beter als gemeen soo hoogen prijs
willen bedingen, als van **goet goet,** …'

// **'goet'** is ambiguous, placing a comma after '**goet**' (1) will make clear it is about silk **'sijnde wat beter als gemeen'** (that is better than the common quality)

'goet goet' - good stuff, good merchandise //

'… ende
wat redenen dat men hier in contrarie

fol. 474

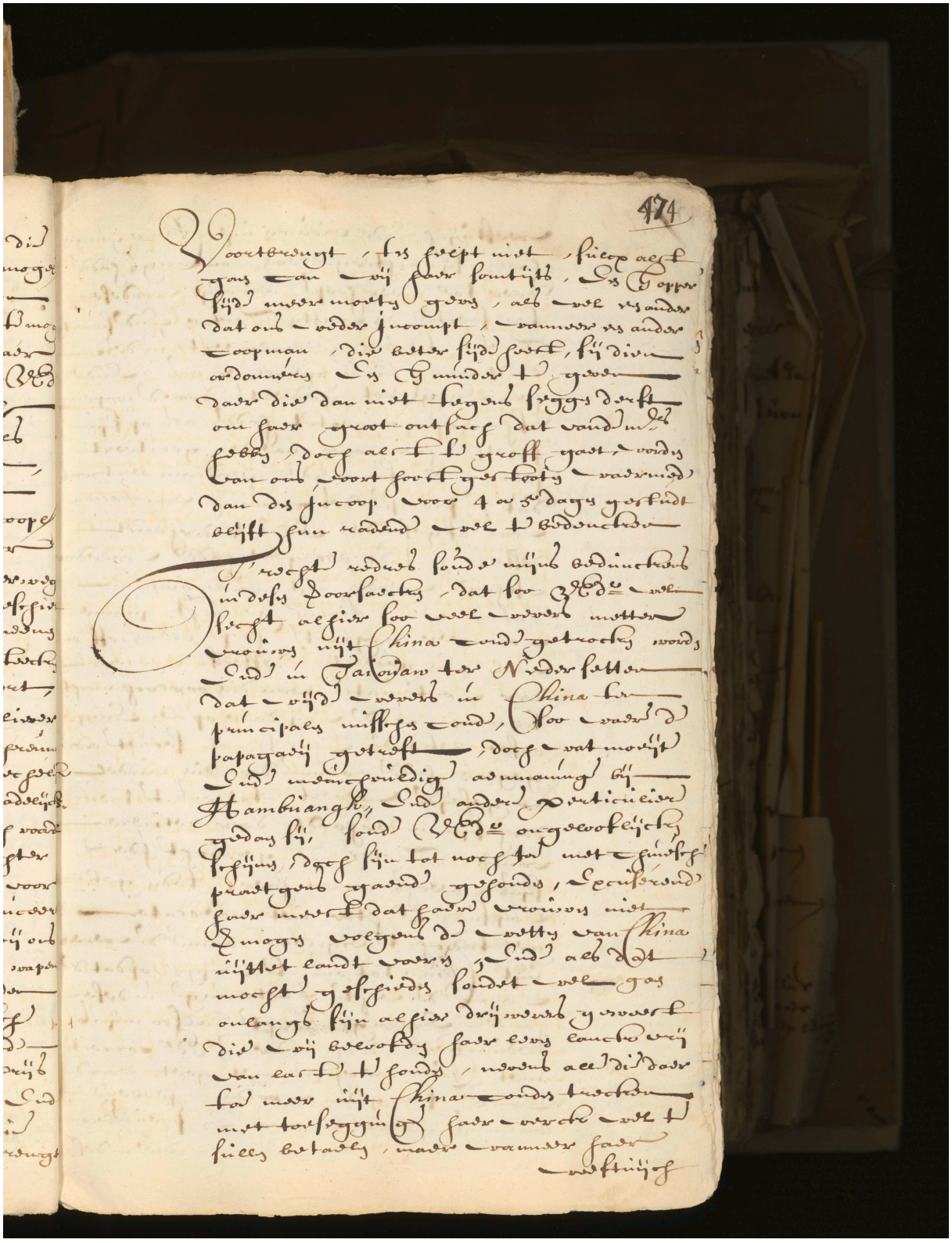

[fol. 474] voortbrengt, ten helpt niet, sulcx **alst**
gaen can wij haer somtijts, een taijl opper
sijde meer moeten geven, als wel een **ander**
dat ons weder incompt, wanneer een ander

coopman, die beter sijde heeft, sij dien
ordonneren een taijl minder te geven'

// Burch describes ups and downs in trading because of intervention by Equan. Problem for interpretation is the punctuation: abundant use of comma, but completely contrary to our modern punctuation. No comma after '**ander**'; the end of the line functions as comma; after which: '**dat ons weder incompt**'- '**dat**' refers to the missed profit by intervention of Equan; which loss Equan undoes for us in a next deal with another trader //
// alst - als 't //

Continuing **fol. 474**, about lack of manpower; the Chinese weavers don't want to settle, saying their wives are forbidden to come with them to Taiwan:
'T' rechte redress soude mijns bedunckens
in desen veroorsaecken, dat **soo** UEd. wel (1)
secht alhier **soo** veel wevers metter (2) (4)
vrouwen uijt China conde getrocken worden
ende in Taiouan ter neder setten
dat wij de wevers in China ten
principalen misschen conde, **soo waere de** (3)
papagaeij getreft, …'

// a) the many meanings of the word 'soo':
1) zoals – **as** UEd.
2) soo veel – **so** many weavers
3) dan waere de papegaai getroffen – **then, in that case**
4) als, indien – **if** (alternative translation for 2): **if many weavers**

b) metaphor 'papegaai treffen'= hitting the target (in a popular shooting game), winning; **then we would have hit the parrot** //

'… doch wat moeijte
ende menichvuldige aenmaninge bij
Hambuangh, ende andere perticuliere
gedaen sij, soude UEd. ongelooflijcken
schijnen, doch sijn tot noch toe met Chinesche
praetgens gaende gehouden, excuserende
haer meest dat haere vrouwen niet
vermogen volgens de wetten van China
uijttet landt voeren, ende als dat
mochte geschieden soudet wel gaen
onlangs sijn alhier drij wevers geweest
die wij beloofden haer leven lanck vrij
van laste te houden, nevens alle die daer
toe meer uijt China conden trecken
met toesegginge haer werck wel te
sullen betaelen, maer wanneer haer

[fol. 475] weeftuijch ende vrouwen uijt China gingen
haelen, sijn achtergebleven, …’

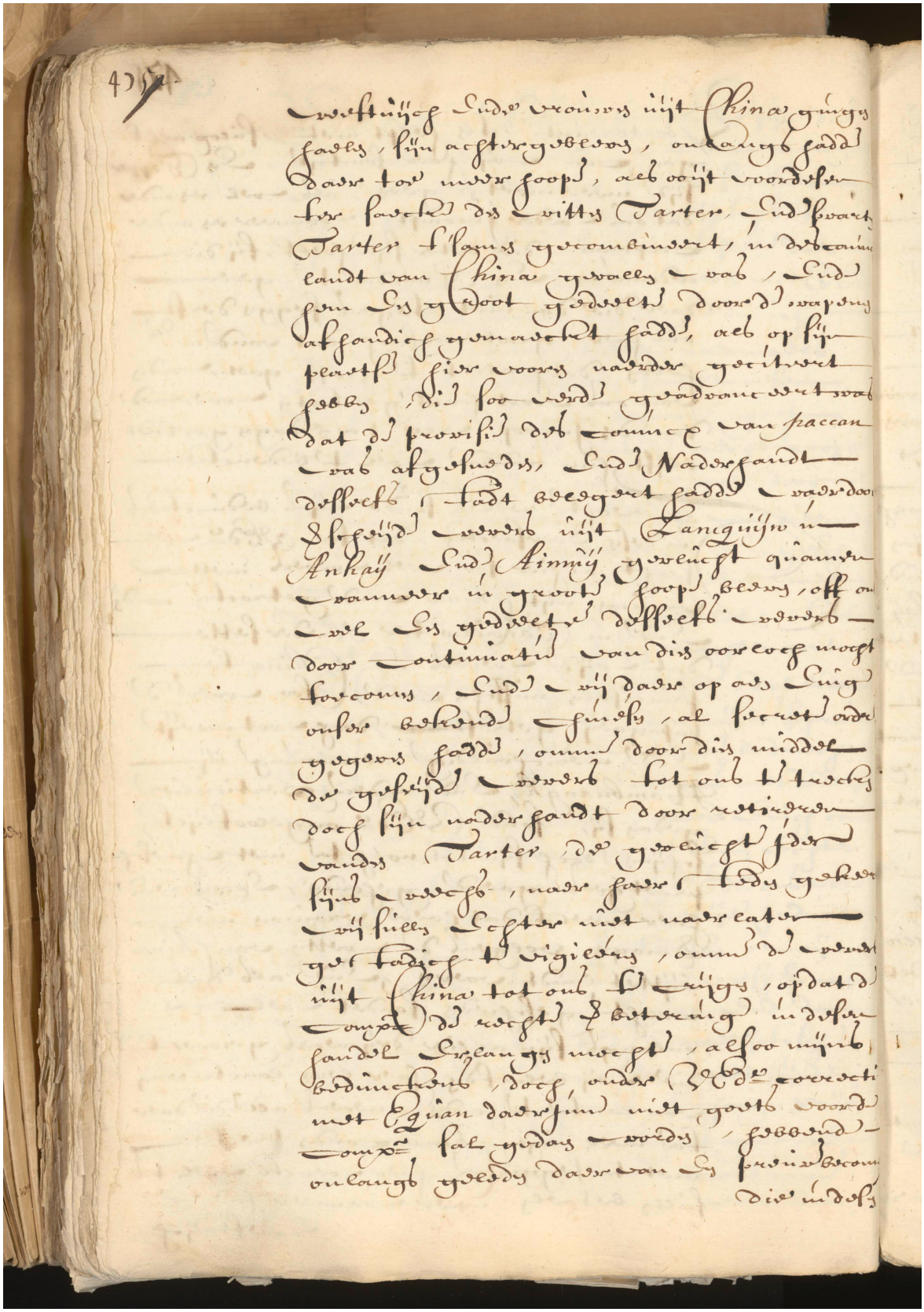

Continuing **fol. 475**

[On Ming-dynasty in danger]

‘… Onlangs hadde
daer toe meer hoope, als ooijt voordesen
ter saecke den **witten Tarter ende swarten**
Tarter t’ samen gecombineert, in des conin[**cx**?
landt van China gevallen was, ende
hem een groot gedeelte door de wapenen
afhandich gemaeckt hadde, als op sijn
plaetse hier vooren naerder geciteert
hebben, die soo verde geadvanceert was
dat de provisie des conincx van Paccan
was afgesneden, ende naderhandt
desselfs stadt belegert hadde waer door
verscheijde wevers uijt Lancquijn in
Anhaij ende Aimuij gevlucht quamen
wanneer in groote hoope bleven, off **o[ns**? **o[m**?
wel een gedeelte desselfs wevers
door continuatie van dien oorloch mocht
toecomen, ende wij daer op aen enige
onser bekende Chinesen, al secrete ordre
gegeven hadde, omme door dien middel
de geseijde wevers tot ons te trecken
doch sijn nader handt door retireren
vanden Tarter, de gevluchte ider
sijns weechs, naer haer steden gekeer[t ’

Examples of unusual words, possible (mis)reading and abbreviations

[fol. 430] Wtt t' schrijven van d’ Heer Gouverneur Joan
van Brouckom in dato 24^{en} Meij passato
int Casteel Maleijen aen mij gesonden vernemen
hoe dat den **kimilas** Louhoe die wel
// **kimilas** = kimelaha (not in WNT, found in VOC-glossarium) //

fol. 448, ‘**een** van de drije **ver**trocken**e** galjotten’

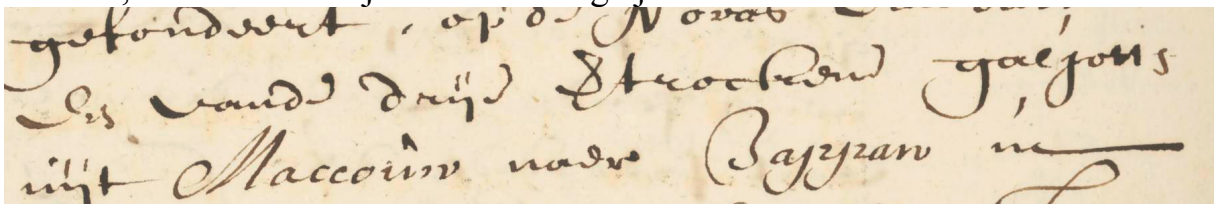

// ‘**een**’ = one; here you could read: ‘**en**’
v met streep erdoor = **ver**
-ckene, the mini sign for (e) at the end, is frequent in this handwriting //

fol. 454, line 6:‘China tot op 12 **tail** t’ picol gedaelt was.’

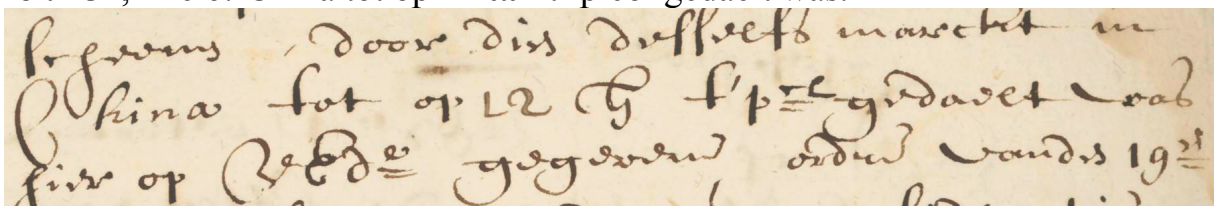

// **t**ail **abbreviation** seems **‘g’** van gulden //

fol. 456, ‘3 stucx seepwitte a 95 realen **stuk** .... realen 285’

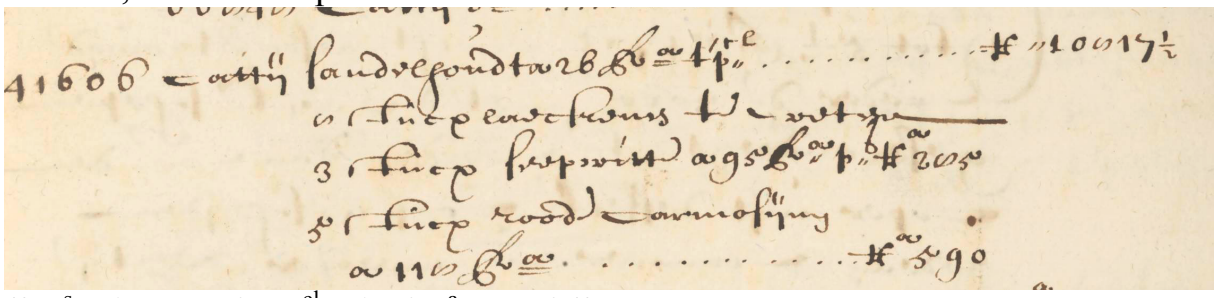

// p:[s]=pièce, stuk; p:[cl]=picol; r[a] =reaal //

fol. 470 last line:
‘dienen, als pr**ae**sent gehadt hebben, **souden**’

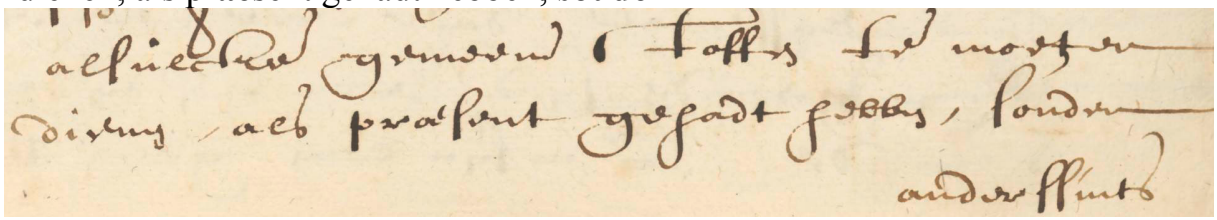

//last word looks like ‘**sonden**’, but it is: **souden**; for certain because the sign **’** for **u** is placed higher up above, under ‘moeten’//

fol. 473, line 13 from below:
‘actie aen te wijsen, ende ons met **dadelijck[heid**?
daer tegens te stellen, aleer enich voorde[**el**?’

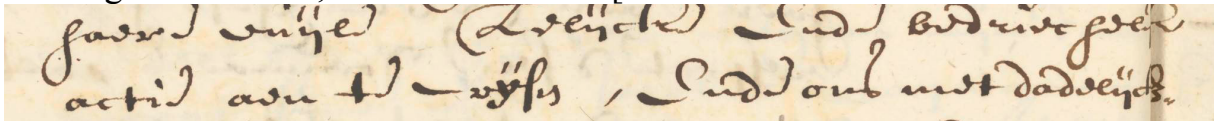

// **dadelijck[heid?** Probably abbreviation //

line 9 from below:
‘ ten hoochsten aengenaem, UEd. ons voor
desselfs **s’mistelijcke** bedriegerije induceer[t]’

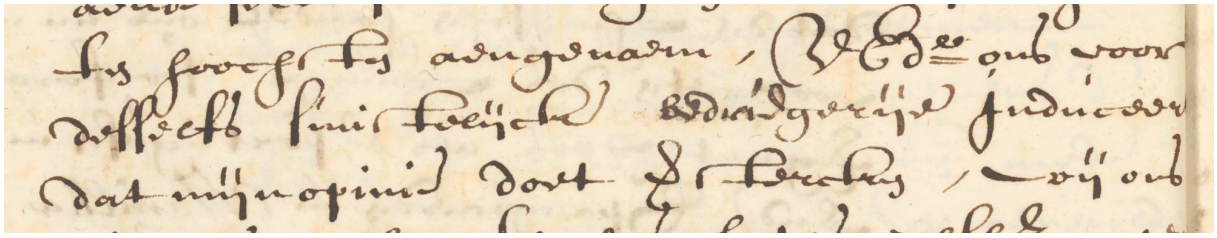

// Problem: ‘**s’mistelijcke**’ is a non-existing word
Solution: counting to three, is it 3 (m), or 2+1 (ni), or 1+2 (in);
keeping in mind the apostroph (’) after (s), which might be the dot on a letter (i);
then searching for possibility ‘sinistelijcke’ instead of ‘s’mistelijcke’
bingo in WNT: ‘sinisterlijk’ //

line 6 from below:
‘connen**,** dat wijt’ **op** Equan ende den
sijnen **hebben,** leert ons de dagelijcksche
ervaerentheijt …’

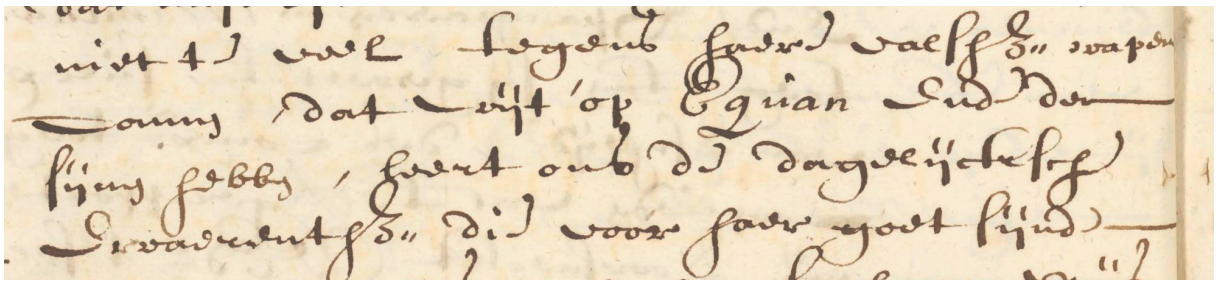

// Problem: **hebben op** / ophebben = meaning ? //

fol. 476, final lines:
‘soo **haest en** begonde desen fijnen man sijn
persoonagie **niet** te speelen, off vermercten’

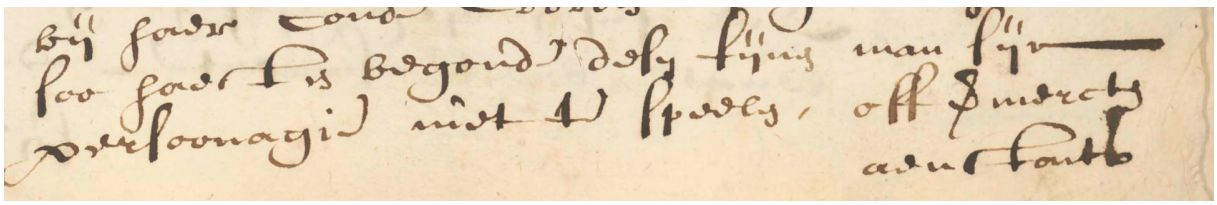

// Problem: two possibilities, one word or two words
‘**haesten**’(to hasten) or ‘**haest en**’
Here ‘**en**’ is part of the conventional double negation:’**en**’ + ‘**niet**’ in the next line //

fol. 441, final lines:
‘insgelijckx de fijne raere **porcelen[?**
conform de monsters Jusidt
ter handt gestelt, ende dat groover’

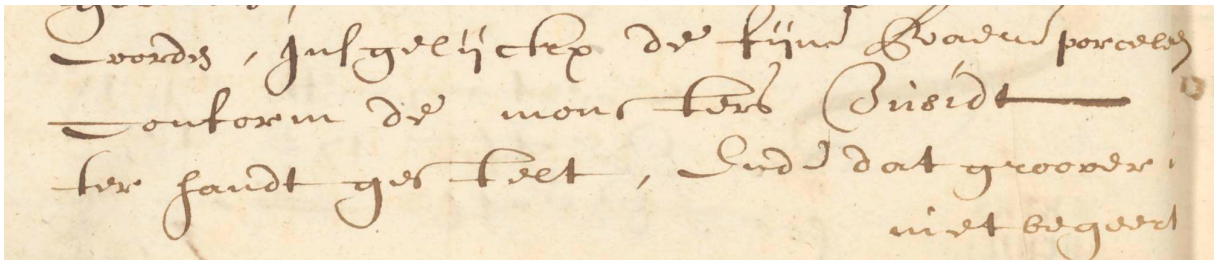

// (small) problem: **porcelen** has not a correct word end:
So(lution): control in NA //

This text continues interestingly on the Dutch preference for images of China in porcelain without any Dutch element

[fol. 442] niet begeert, daer tegens hoe fijnder
naer de deucht sal worden betaelt
mits dat de gemelte porceleijnen alle fijn
ende raer geschildert sullen sijn, met
Chineesen haere vrouwen, landtschappen,
historien, handtwerck, vaertuijch, bloemen,
cruijden, ende alderhande gedierte, **sonder**
enige Nederlandtsche off andere als
Chinesen figuijren, daerinne te brengen, ook
de schilderijen wel verdeelt ende gefatsoeneert
niet te veel blaeuw ofte witt veel min
dattet blaeuw te hooch, maer schoon ende
helder geleijt sij, wijders int reguardt
vande grootste schotels, als maer licht
met dunne bodems, niet scheeff maer rondt
item fijn ende suijver geschildert sijn
sullen van 150 ende 180 realen t’ cento betalen
oock meer soo naer deucht beter bevonden
worden’